

הורודנקה

(Horodenka; רוסית: Gorodenka). עיירת נפה בגליציה המזרחית. בין שתי מלחמות-העולם היתה כלולה בפולין העצמאית. בספטמבר 1939 נכבשה בידי הצבא האדום, ועם כול מזרח פולין סופחה לברית-המועצות ונכללה ברפובליקה הסובייטית האוקראינית. ערב מלחמת-העולם השנייה ישבו בה' קרוב ל-4,000 יהודים. אחרי פרוץ המלחמה בספטמבר 1939 מצאו בה מיקלט יהודים רבים ממערב פולין הכבושה בידי הגרמנים. עם פלישת הגרמנים לברית-המועצות ב-22 ביוני 1941 נמלטו כמה עשרות יהודים לפנים השטח הסובייטי.

ב-2 ביולי 1941 נכנסו להו' יחידות הצבא ההונגרי, בעלי-בריתם של הגרמנים. האוקראינים המקומיים החלו להתנכל ליהודים, ואולם, השלטונות ההונגריים ניסו לרסנם. המיליציה האוקראינית חטפה יהודים לעבודות כפייה והתעללה בהם.

בספטמבר 1941 עברה הו' לשליטתם הישירה של הגרמנים, ומצבה של הקהילה הורע: גברו החטיפות לעבודות כפייה, הוטלו קנסות כספיים, הוחרמו דירות רבות על כול תכולתן והוגבלה תנועתם של היהודים בעיר ומחוצה לה.

בנובמבר 1941 הוקם היודנרט. נוסף למילוי דרישות הגרמנים, עשו חבריו רבות להקלת מצבה של הקהילה: הם אירגנו עזרה הדדית, פתחו מטבחי ציבור לנזקקים והשתדלו להתערב אצל השלטונות הגרמניים לדחיית גזירות שונות.

ב-4-5 בדצמבר נדרשו יהודי הו' להתייצב ליד בית-הספר היהודי, רשמית לשם קבלת זריקות חיסון, ולמעשה – לשם ריכוזים לקראת רצח המונים. כ-2,500 הנאספים, פרט לכמה עשרות בעלי-מלאכה 'חיוניים' ששוחררו, הובלו ליער שבין הכפרים סימאקובצה (Siemakowce) ומיכאלטשה (Michalcze) המרוחק 13 ק"מ מהו', ושם נרצחו.

בתחילת 1942 הוכנסו לגטו בהו' יהודים רבים מיישובים קטנים שבסביבה. הצפיפות בגטו גברה, ורעב ומחלות הפילו חללים רבים. ב-13 באפריל 1942 היתה עוד אקציה, וכ-1,400 איש שולחו למחנה ההשמדה בלז'ץ וכ-60 נרצחו בבית-העלמין היהודי. בחודשים מאי ויוני 1942 גורשו כמה עשרות יהודים מהו' לגטו שבקולומיא.

ביולי 1942 הוחל בחיסול הדרגתי של הגטו בהוצאות להורג של שרידי הקהילה בשטח הגטו וביערות שבקרבת העיר, וכן בהעברתם לגטאות גדולים יותר ביישובי הסביבה. חלק מתושבי הגטו נמלטו לטלוסטטה (Tluste) וקיוו למצוא שם מיקלט זמני, ואולם, רובם מצאו שם את מותם עם בני הקהילה המקומית. ב-6-10 ביוני 1942 חוסל סופית הגטו בהו'. מקצת מאחרוני היהודים הובלו למחנה ינובסקה שבלבוב והשאר שולחו למחנה ההשמדה בבלז'ץ.

כמה עשרות מיהודי הו' ברחו אל היער ואחדים מהם הצטרפו אל הפרטיזנים הסובייטים. רבים מבין הנמלטים ליער מצאו את מותם מידי הלאומנים האוקראינים (אופ"א – צבא

המתקוממים האוקראיני). ב-27 במרס 1944 שוחררה הו' בידי הצבא האדום ומיד בתום המלחמה הניצולים המעטים יצאו מערבה.